

1.2.2018

Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö / Perttu Wasenius

Sisäministeriö

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö 21.12.2017, SM17194353

Työryhmän ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa, laiksi lentoliikenteen matkustajatietojen käytöstä terrorismin ja vakavan rikollisuuden estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia koskevan direktiivin täytäntöönpanosta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Sisäministeriö on 21.12.2017 pyytänyt puolustusministeriöltä lausuntoa otsikossa mainitussa asiassa. Puolustusministeriö lausuu asiasta seuraavasti:

Käyttötarkoituksiperusteisen sääntelytekniikan vaikutukset viranomaisten väliseen tiedonvaihtoon

Puolustusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että Puolustusvoimien tiedonsaanti poliisin henkilörekistereistä perustuu tällä hetkellä pääosin kahdenvälisiin sopimuksiin poliisin tietojärjestelmien suorakäytöstä. Poliisihallinto on poikkeuksetta edellyttänyt hakemuksessa käyttöoikeuspyynnön tarkkaa rekisterikohtaista yksilöintiä. Puolustusvoimien tiedusteluosasto on lisäksi käyttänyt Rajavartiolaitoksen ja Tullin kanssa tehtyjen suoramääräysten nojalla näiden poliisin tietojärjestelmiin kirjaamia tietoja. Tietojen käyttö on myös tältä osin edellyttänyt tarkkaa yksilöintiä siitä, mihin tietojärjestelmän osiin tai rekistereihin hakuja saa kohdistaa.

Puolustusministeriö pitää erityisen tärkeänä, ettei käyttötarkoituksiperusteiseen sääntelyyn siirtyminen vaaranna viranomaisten välistä sujuvaa tiedonvaihtoa. Jo ennen poliisin uuden henkilötietolain voimaantuloa tuleekin varmistaa, että muilla viranomaisilla on riittävät edellytykset asianmukaisen käyttöoikeushakemuksen laatimiseen sekä ajantasainen ohjeistus käyttöoikeuden toteuttamisesta uudessa sääntely-ympäristössä.

Matkustajarekisteritietojen käyttö

Puolustusvoimia ei ole mainittu toimivaltaisena viranomaisena matkustajarekisteritietojen (PNR) käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten annetun direktiivin (EU) 2016/681 täytäntöönpanoa koskevassa lakiesityksessä. Puolustusvoimilla on sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 9 luvun 86 §:ssä säädetty toimivalta ennalta estää ja paljastaa Suomeen kohdistuvaan tiedustelutoimintaan ja sotilaalliseen maanpuolustuksen tarkoitusta vaarantavaan toimintaan liittyviä rikoksia, jotka voivat sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyessään olla myös direktiivin liitteessä II tarkoitettuja rikoksia. Puolustusvoimilla on tehtäviinsä liittyvä tarve käsitellä ja käsittelyn yhteydessä verrata matkustajarekisteritietoja rikosten ennalta estämisen ja paljastamisen tehtävissä tallennettuihin tietoihin. Tätä 86 §:ssä

Postiosoitte
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoitte
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiininkatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, Internet
e-post, Internet
e-mail, Internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

1.2.2018

Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö / Perttu Wasenius

tarkoitettua tehtävää toteuttaa käytännössä pääesikunnan tiedusteluosasto ja puolustusvoimien tiedustelulaitoksen virkamiehet (HE 30/2013 vp.).

Turvallisuusselvityslain muutos

Puolustusvoimat laatii toimivaltaisena viranomaisena vuosittain noin 20 000 turvallisuusselvitystä, joiden tekemisessä käytetään myös suorakäyttöisesti poliisin eri rekistereitä. Uusi joulukuussa 2017 käyttöön otettu turvallisuusselvitysten laatimiseksi luotu tietojärjestelmä ei automaattisen hakujen osalta ole toistaiseksi sellaisella teknisellä tasolla, jotta turvallisuusselvitystä laadittaessa olisi mahdollista täysin luottaa sen tuottamaan tietosisältöön. Tästä syystä haut toteutetaan toistaiseksi erillisinä suorakäyttöön perustuvina hakuina. Puolustusministeriö pyytää varmistamaan, että Puolustusvoimilla on rekisteriperusteisesta sääntelytekniikasta luovuttaessakin turvallisuusselvityksiä tehdessään riittävät edellytykset kohdistaa hakuja oikeisiin rekistereihin tai niiden osiin, sekä käytettävissään siihen liittyvä ajantasainen ohjeistus.

Henkilötietojen luovuttaminen Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle

Maanpuolustuskoulutusyhdistys järjestää vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettussa laissa (556/2007) tarkoitettua vapaaehtoista sotilaallista koulutusta sekä sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta. Annettavan koulutuksen luonteesta johtuen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä voi olla ajoittain tarve selvittää koulutukseen haakeutuneen henkilön taustoja ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi mahdollisesti myös evätä tietyn henkilön pääsy esimerkiksi sotilaallisia taitoja kehittävään koulutukseen. Puolustusministeriö pyytääkin esityksen jatkovalmistelussa harkitsemaan, että poliisin uudessa henkilötietolaissa säädettäisiin poliisille mahdollisuus luovuttaa henkilötietoja myös Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettussa laissa tarkoitettuun koulutukseen valitsemista ja koulutuksen järjestämistä varten. Maanpuolustuskoulutusyhdistys on julkista tehtävää hoitamaan asetettu yksityinen yhteisö, jonka tehtävistä säädetään laissa.

Laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain muuttamisesta

Esitys sisältää ehdotuksen sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 42 §:n muuttamiseksi. Mainittu pykälä on tarkoitus kumota Puolustusvoimien uuden henkilötietolain antamisen yhteydessä, eli kyseinen liitelaki voidaan puolustusministeriön käsityksen mukaan poistaa sisäministeriön esityksestä.

Tiedonvaihto ampuma-aselupien myöntämisen yhteydessä

Ehdotuksen 1. lakiesityksen 3 luvun 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan poliisilla olisi oikeus saada henkilötietoja "puolustusvoimien asevelvollisrekisteristä asevelvollisuuslain (1438/2007) 97 a §:ssä tarkoitettuja ampuma-aselain mukaisen luvan hakijan ja haltijan sekä hyväksynnän saajaksi haettavan ja hyväksynnän saaneen henkilön henkilökohtaisen sopivuuden arviointia varten välttämättömiä tietoja asevelvollisen palveluksesta ja palveluskelpoisuudesta". Mainittu asevelvollisuuslain 97 a § on tarkoitus kumota Puolustusvoimien uuden henkilötietolain antamisen yhteydessä. Puolustusvoimien uudessa henkilötietolaissa on lisäksi tarkoitus säätää Puolustusvoimien oikeudesta luovuttaa tietoja poliisille mainittuun tarkoitukseen, eikä asiasta siksi ole puolustusministeriön käsityksen mukaan tarvetta säätää kaksinkertaisesti poliisia koskevassa laissa.

1.2.2018

FI.PLM.2018-475
675/40.03.00/2009

Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö / Perttu Wasenius

Hallitusneuvos,
lainsäädäntöjohtajana

Hanna Nordström

Hallitussihteeri

Perttu Wasenius

Tiedoksi Kansliapäällikkö
HO osastopäällikkö
PE oikeudellinen osasto